

Tisková zpráva

Národní týden kojení

20.9.-26.9. 2021

Letošní Světový týden kojení v rámci tématu „*Chraňte kojení: společná odpovědnost*“ vyzývá k přijetí nových závazků k vytvoření prostředí příznivého pro kojení:

To zahrnuje:

- Vlády, zdravotničtí pracovníci a ministerstvo zdravotnictví a průmyslu a obchodu plně zajišťují přijetí Mezinárodního kodexu marketingu náhražek mateřského mléka, který byl zaveden za účelem ochrany matek před agresivními marketingovými praktikami výrobců umělé výživy, distributorů dudlíků, lahví a kojících kloboučků.
- Zajistit, aby zdravotničtí pracovníci měli zdroje a informace, které potřebují k účinné podpoře matek při kojení, prostřednictvím globálního úsilí, jako je Baby-friendly Hospital Initiative (BFHI) a pokyny týkající se poradenství.
- Poradenství při kojení, spolu s podporou BFH nemocnic a mobilizací komunitních přístupů, je jednou z klíčových intervencí ke zlepšení míry kojení.
- Existují podstatné důkazy o tom, že implementace 10 kroků výrazně zvyšuje míru kojení. Systematický přehled 58 studií publikovaných v roce 2016 jasně ukázal, že dodržování 10 kroků má vliv na včasné zahájení kojení bezprostředně po porodu, výlučné kojení a celkovou dobu kojení (Ten steps to successful breastfeeding: <https://www.who.int/teams/nutrition-and-food-safety/food-and-nutrition-actions-in-health-systems/ten-steps-to-successful-breastfeeding>)

Zahájení kojení během první hodiny po porodu, následované exkluzivním kojením po dobu šesti měsíců a pokračujícím kojením po dobu až dvou let nebo déle poskytuje jedinečnou příležitost zásadně změnit dlouhodobé trajektorie zdraví u matky i dítěte. Kojení podporuje krátkodobé i dlouhodobé zdraví dyády matkašdítě, avšak úspěch těchto procesů závisí na individuálních faktorech páru. Komplikace během těhotenství a porodu výrazně ovlivňují pravděpodobnost, že matka bude schopna kojit po dobu nejméně doporučených 6 měsíců. Rizikové dyády matkašdítě, jako jsou ty, které jsou vystaveny obezitě, cukrovce, předčasnému porodu a vrozeným anomáliím, vyžadují individuální péči. Optimalizace laktace pro každou matku a dítě vyžaduje změnu paradigmatu a měl by se shodovat s přijetím nové politiky, která nahradila zastaralé postupy a posílila včasný přístup k dyádě matkašdítě.

Přenos vrozené a adaptivní (získané) imunity

Nezralé imunitní funkce a hojná expozice bakteriím charakterizují rané dětství. Přenos mateřské imunity na novorozence začíná *in utero* pomocí imunoglobulinu G přes placentu a mateřských antimikrobiálních proteinů a peptidů prostřednictvím polknuté plodové vody. Mastné kyseliny s krátkým řetězcem produkované střevními bakteriemi přispívají k adaptivní imunitě a vytváření nesčetných ochranných faktorů, které lze vyměňovat mezi

matkou a dítětem. *Gonçalves P, Araújo JR, Di Santo JP. A cross-talk between microbiota-derived short-chain fatty acids and the host mucosal immune system regulates intestinal homeostasis and inflammatory bowel disease. Inflamm Bowel Dis. (2018) 24:558–72.*

Kojení nadále napomáhá imunitnímu zrání v po novorozeneckém období. *Huda MN, Ahmad SM, Alam MJ, Khanam A, Kalanetra KM, Taft DH, et al. Bifidobacterium abundance in early infancy and vaccine response at 2 years of age. Pediatrics. (2019) 143.* Přenos imunity pokračuje po narození pomocí mléčných složek, včetně imunoglobulinů, laktoferinu a lysozymu. Mateřské mléko tedy usnadňuje interakce mezi matkou a kojencem, které signalizují metabolické, neurologické, vývojové a imunologické procesy vyššího řádu u kojence. *Indrio F, Martini S, Francavilla R, Corvaglia L, Cristofori F, Mastrolia SA, et al. Epigenetic matters: the link between early nutrition, microbiome, and long-term health development. Front Pediatrics.*

Faktory, které narušují poporodní interakce matka-dítě

Mezi tyto faktory patří nepřiložení dítěte na sálek do 1 hodiny po porodu, omezování společného pobytu, omezované kojení délkou a frekvencí, nerespektování signálu připravenosti dítěte na kojení, neindikované dokrmování, používání lahví, dudlíků, kloboučků, nedodržování Mezinárodního kodexu marketingu náhrad mateřského mléka.

Environmentální a fyziologické překážky kojení

Z 95,2 % matek, které zahájí kojení, 38 % udržuje kojení během prvních 6 měsíců po porodu a 15 % kojí déle než 1 rok. Selhání plnění doporučení WHO pro kojení jsou multikauzální a strukturálně zakořeněná. Ukázalo se například, že malá podpora od zdravotníků, nedostatek vzdělávacích programů podložených důkazy a podpora rodiny jsou hlavními faktory, které určují, zda matka bude i nadále kojit i po propuštění z nemocnice. *Spatz DL. Using evidence on human milk and breastfeeding to transform care. J Obstet Gynecol Neonatal Nurs. (2015) 44:409–11.*

Mnoho porodnic také běžně dokrmuje kojeneckou výživou, což značně zvyšuje pravděpodobnost ukončení kojení, častější krmení kojeneckou výživou a odpovídající snížení zdravotních výhod spojených s výlučným kojením. Kvalita úrovně poskytované péče hraje roli v podpoře kojení. *Stuebe A. The risks of not breastfeeding for mothers and infants. Rev Obstet Gynecol. (2009) 2:222–31.*

Zvýšil se národní průměr pro věk matek v době narození jejího prvního dítěte okolo 28 roků. Tyto celonárodní trendy přinesly nové úvahy v oblasti laktace a poporodní péče; konkrétně věk matky může ovlivnit metabolismus a energetické investice spojené s porodem a kojením.

K výsledkům laktace přispívá také parita. Matky prvoroďičky mají obecně větší potíže se zahájením a udržováním kojení ve srovnání s matkami víceroroďičkami během stejného období

a s podobným záměrem kojít. *Hackman NM, Schaefer EW, Beiler JS, Rose CM, Paul IM. Breastfeeding outcome comparison by parity. Breastfeed Med. (2015) 10:156–62.*

Úspěch kojení podléhá také vlivu zdravotního stavu matek. Anamnéza poškození mléčné žlázy (operace na prsu, poranění prsu atd.), porodní traumata a přidružené morbidity včetně cukrovky a obezity ovlivňují schopnost matky produkovat a odsávat mléko pro své dítě. Snížení objemu mléka a rychlost syntézy může být dočasné nebo přetrvávat po celou dobu kojení.

Předčasný porod a vrozené vady

Včasný kontakt matky s dítětem je omezen, když novorozenec vyžaduje okamžitou lékařskou pomoc, což se často stává, když se děti narodí předčasně nebo s nějakou patologií. Důkazy na podporu výhod skin to skin kontaktu, včetně zlepšení úspěšnosti zahájení prvního krmení a délky výlučného kojení v závislosti na dávce-přispěly ke zvýšení míry kojení při propuštění v mnoha nemocnicích. Časné odsávání, kangaroo péče, přechod od sondy k prsu v mnoha NICU stále zůstávají náročné. Stabilita dítěte je jediným kritériem pro zahájení kojení. Společně tyto překážky brání úspěchu kojení a v konečném důsledku kompromitují pozitivní zdravotní výsledky pro matku a kojence.

Za jakéhokoliv fyziologicky realistického prostředí laktace nikdy nepracuje se 100 % účinností. V tomto smyslu je dyáda matky a dítěte inherentně nedokonalým systémem. Rozdíl mezi objemem mléka, které je tvořeno a odstraněno, je jedinečnou charakteristikou každého páru matka-dítě, s výhradou mechanismů zpětné vazby, které regulují mléčný systém na základě plnosti prsu, stejně jako fyzická a hormonální stimulace kojeneho dítěte. *Boss M, Gardner H, Hartmann P. Normal human lactation: closing the gap. F1000Res. (2018)*

MEZINÁRODNÍ AKTIVITY NA PODPORU KOJENÍ 2021

1. Společné prohlášení WHO UNICEF

WHO UNICEF se ve společném prohlášení se zavázaly, že rok akce *Výživa pro růst* bude úspěšná tím, že zajistíme, aby právo každého dítěte na výživné, bezpečné a dostupné jídlo a přiměřenou výživu bylo realizováno **od začátku života, počínaje kojením.**

<http://www.kojeni.cz/dokumenty/spolecne-prohlaseni-vykonne-reditelky-unicef-henrietty-fore-a-generalniho-reditele-who-dr-tedrose-adhanoma-ghebreyesuse-u-prilezitosti-svetoveho-tydne-kojeni/>

2. Prohlášení ministrů zdravotnictví G20, Řím, 5.-6.září. 2021

Závěrečné prohlášení ministrů zdravotnictví G20 v odstavci (č. 10) obsahuje prohlášení o kojení a kodexu. Je to poprvé, kdy byla tato témata zahrnuta do prohlášení G20. Zaměřuje se na propagaci, podporu kojení i ochranu kojení.

„10. Potvrzujeme, s ohledem na sociální determinanty zdraví, náš závazek respektovat právo všech osob na požití z nejvyšších dosažitelných standardů tělesného a duševního zdraví a podporovat bezpečí a respekt zdravotní služby pro matky, novorozence, děti a mladistvé, bez diskriminace, nátlaku, vykořisťování, zneužívání a násilí s genderově citlivou reakcí navazovat na akční program ICPD a akční platformu Pekingská deklarace a výsledky jejich hodnotících konferencí.“

Sbližování s nedávným WHO-UNICEF „Prohlášení ke 40. výročí Mezinárodního kodexu náhrad mateřského mléka“ vítáme 40. výročí jako příležitost oslavit pokrok dosažený při propagaci a podpoře kojení, ale také připomínkou práce, kterou je třeba ještě provést. K uzdravení je zapotřebí společné úsilí a odpovědnost od dopadu pandemie COVID-19 a pokračovat v pokroku s cílem zlepšit míru kojení, a výzva k vytvoření podpůrného prostředí, které umožní ženám být informovány o svých možnostech a být podporovány po celou dobu kojení.

<http://www.kojeni.cz/dokumenty/prohlaseni-ministru-zdravotnictvi-g20/>

3. Globální iniciativa pro optimální zdraví dětí a matek 12 kroků k bezpečné a respektující péči o matku-dítě a rodinu

Mezinárodní organizace pro porody MotherBaby (IMBCO) a Mezinárodní federace pro gynekologii a porodnictví (FIGO) spojily své síly a vyvinuly společnou globální iniciativu, která poskytuje vedení a podporu pro bezpečnou a ohleduplnou péči o mateřství, navazující na svou předchozí práci a zahrnující nejnovější poznatky a pohledy na to, co představuje optimální zdraví matek a novorozenců.

Tato iniciativa byla zahájena v roce 2018, **Mezinárodní iniciativa pro porod (ICI): 12 kroků k bezpečné a ohleduplné mateřské péči MotherBaby**, poskytuje jasné kroky pro zavedení mateřské péče založené na důkazech na celém světě a uznává interakci mezi dyádou matka/novorozenec, rodinou a životním prostředím stejně jako jejich interakce s poskytovateli zdravotní péče a zdravotními systémy. ICI také podporuje implementaci 12 kroků a samoinicializované mechanismy zlepšování kvality, které lze použít k monitorování procesu, účinku a zapojení do bezpečných a respektujících služeb v mateřství.

ICI také prosazuje podpůrnou politiku lidských zdrojů a plně zahrnuje iniciativu Baby-Friendly Hospital Initiative (BFHI).

<http://www.kojeni.cz/dokumenty/globalni-iniciativa-pro-optimalni-zdravi-deti-a-matek-12-kroku-k-bezpecne-a-respektujici-peci-o-matku-dite-a-rodinu/>